

ДРТ–2023 г.

ХІМІЯ

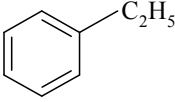
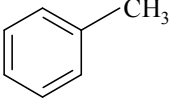
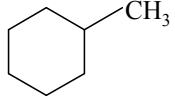
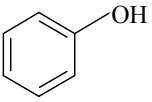
Варыянт змяшчае 38 заданняў і складаецца з часткі А (16 заданняў) і часткі В (22 заданні). На выкананне ўсіх заданняў адводзіцца 150 мінут. Неабходныя даведачныя матэрыялы – «Перыядычная сістэма хімічных элементаў Д. І. Мендзялеева», «Табліца растваральнасці солей, кіслот і асноў у вадзе», «Рад актыўнасці металаў» – прыкладаюцца да Вашага варыянта.

Пры разліках прыняць малярны аб'ём газу (V_m) пры нармальных умовах (н. у.) $22,4 \text{ дм}^3/\text{моль}$. Значэнні адносных атамных мас хімічных элементаў (акрамя хлору, для якога $A_r = 35,5$) неабходна акругляць да цэлага ліку. Пры рашэнні заданняў можна карыстацца калькулятарам, які не з'яўляецца сродкам захавання, прыёму і перадачы інфармацыі. Будзьце ўважлівымі! Жадаем поспеху!

Частка А

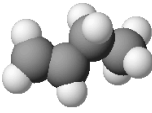
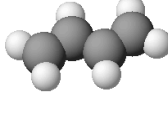
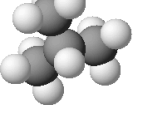
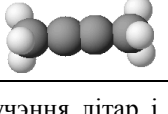
У заданнях А1–А2 можа быць два і больш правільных адказаў, у заданнях А3–А16 – толькі адзін правільны адказ. У бланку адказаў пад нумарам задання пастаўце метку (×) у клетачцы, якая адпавядае нумару выбранага Вамі варыянта адказу.

A1	У перыядычнай сістэме ў адным перыядзе з аргонам знаходзяцца элементы:	1) Al; 2) He; 3) P;	4) B; 5) Na.
A2	Выкарыстоўваючы рад актыўнасці, адзначце металы, якія могуць выціснуць жалеза з воднага раствору сульфату жалеза(II):	1) Co; 2) Zn; 3) Pb;	4) Be; 5) Cu.
A3	Электронная канфігурацыя неону $1s^2 2s^2 2p^6$ супадае з электроннай канфігурацыяй іона:	1) Na^+ ; 2) Li^+ ; 3) Cl^- ;	4) S^{2-} ; 5) Ca^{2+} .
A4	Выкарыстоўваючы перыядычную сістэму, адзначце элемент (з прапанаваных), які ўтварае простае рэчыва з найбольшай акісляльнай здольнасцю:	1) S; 2) Si; 3) Cl;	4) Br; 5) C.
A5	У злучэннях з іншымі элементамі толькі дадатную ступень акіслення мае атам, электронна-графічная схема якога: <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: flex-start;"> <div style="text-align: center;"> <p>1) $\begin{array}{c} 3s \quad 3p \\ \uparrow\downarrow \quad \uparrow \quad \uparrow \end{array}$</p> <p>2) $\begin{array}{c} 4s \quad 4p \\ \uparrow\downarrow \quad \square \quad \square \end{array}$</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>3) $\begin{array}{c} 2s \quad 2p \\ \uparrow\downarrow \quad \uparrow \quad \uparrow \end{array}$</p> <p>4) $\begin{array}{c} 1s \\ \uparrow \end{array}$</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>5) $\begin{array}{c} 2s \quad 2p \\ \uparrow\downarrow \quad \uparrow \quad \uparrow \end{array}$</p> </div> </div>	1) 1; 2) 2; 3) 3;	4) 4; 5) 5.
A6	Рэчывы з іоннай, кавалентнай палярнай і кавалентнай непалярнай сувязямі прадстаўлены ў радзе: 1) KH , Li , I_2 ; 2) Sr , HBr , Na ;	3) NH_3 , H_2S , O_2 ; 4) HCl , Br_2 , CHCl_3 ;	5) CaBr_2 , HI , N_2 . 3) 3;
A7	3 дапамогай прыбора (гл. малюнак) на асобныя кампаненты можна поўнасцю раздзяліць сумесь: 1) вады і воцатнай кіслаты; 2) пяску і мармуровай крошкі; 3) вады і цукру; 4) вады і серы; 5) вады і каменнай солі.		1) 1; 2) 2; 3) 3;
A8	Растваральная ў вадзе соль утвараецца ў выніку рэакцыі паміж аксідамі: 1) K_2O і SO_3 ; 2) SrO і CO_2 ;	3) CaO і P_2O_5 ; 4) FeO і SO_2 ;	5) BaO і H_2O . 1) 1; 2) 2; 3) 3;
A9	Вадарод вылучаецца пры ўзаемадзейні (20 °С) магнію з водным растворам рэчыва: 1) HNO_3 (канц); 2) HBr ;	3) NaHCO_3 ; 4) H_2SO_4 (канц);	5) Ba(OH)_2 . 1) 1; 2) 2; 3) 3;
A10	Аксід фосфару(V) выкарыстоўваецца ў лабараторнай практыцы як асушальнік, які паглынае ваду. Выберыце рэчыва, якое немэтазгодна асушваць з дапамогай дадзенага аксіду: 1) CO_2 ; 2) NO ;	3) O_2 ; 4) NaCl ;	5) KOH . 1) 1; 2) 2; 3) 3;

A11	Дадзены разбаўлены раствор сульфату літыю. Калі з раствора выпарыць частку вады, масавая доля (%) солі ў раствору: 1) НЕ зменіцца; 4) спачатку павялічыцца, затым паменшыцца; 2) паменшыцца; 5) спачатку паменшыцца, затым павялічыцца. 3) павялічыцца;	1) 1; 4) 4; 2) 2; 5) 5. 3) 3;
A12	Скарочанае іоннае ўраўненне $H^+ + OH^- = H_2O$ адпавядае ўзаемадзеянню паміж рэчывамі (электраліты ўзяты ў выглядзе разбаўленых водных раствораў): 1) $HCl + Mg(OH)_2 \rightarrow$; 3) $H_2SiO_3 + LiOH \rightarrow$; 5) $HNO_3 + Ba(OH)_2 \rightarrow$. 2) $CH_3COOH + NaOH \rightarrow$; 4) $H_3PO_4 + KOH \rightarrow$;	1) 1; 4) 4; 2) 2; 5) 5. 3) 3;
A13	Метадам выпяснення вады (гл. малюнак) з найменшымі стратамі можна сабраць газ: 1) HBr ; 3) NH_3 ; 5) CO_2 . 2) H_2S ; 4) O_2 ;	1) 1; 4) 4; 2) 2; 5) 5. 3) 3;
A14	Дадзены структурныя формулы арганічных рэчываў. а) в) д) б) г) Адзначце лік структурных формул гамалагаў бензолу.	1) 1; 4) 4; 2) 2; 5) 5. 3) 3;
A15	Назву 3,3-дыметылпентанол-2 мае злучэнне, формула якога: 1) $CH_3 - CH(OH) - CH_2 - CH(OH) - CH_3$; 2) $CH_3 - CH(CH_3) - CH(OH) - CH_3$; 3) $CH_3 - CH_2 - C(CH_3)_2 - CH(OH) - CH_3$; 4) $CH_3 - CH_2 - CH(CH_3) - CH(OH) - CH_3$; 5) $CH_2(OH) - C(CH_3)_2 - CH_2 - CH_3$.	1) 1; 4) 4; 2) 2; 5) 5. 3) 3;
A16	Лакмус становіцца чырвоным у водным раствору рэчыва: 1) $CH_2(NH_2)COOH$; 3) CH_3CH_2CHO ; 5) $CH_3CH_2COOCH_3$. 2) CH_3OH ; 4) $HCOOH$;	1) 1; 4) 4; 2) 2; 5) 5. 3) 3;

Частка В

Адказы, атрыманыя пры выкананні заданняў, запішыце ў бланку адказаў. Кожную літару, лічбу пішыце ў асобнай клетачцы (пачынаючы з першай) на ўзорах, паказаных у бланку. Пры рашэнні задач у прамежкавых разліках для атрымання прыбліжанага значэння лікаў акругліце іх да трэцяга знака пасля коскі на правілах акруглення, а канчатковы вынік – да цэлага ліку. Адзінкі вымярэння лікавых велічынь не запісвайце.

B1	<p>Устанавіце адпаведнасць паміж мадэллю малекулы вуглядароду і лікам кратных сувязей у малекуле.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> <p>А) </p> <p>Б) </p> <p>В) </p> <p>Г) </p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>1) 1 2) 2 3) 3 4) 4 5) 0</p> </div> </div> <p>Адказ запішыце ў выглядзе спалучэння літар і лічбаў, захоўваючы алфавітную паслядоўнасць літар левага слупка, напрыклад: А2Б4В3Г3. Памятайце, што некаторыя даныя правага слупка могуць выкарыстоўвацца некалькі разоў або не выкарыстоўвацца наогул.</p>
----	---

В11	<p>Устанавіце адпаведнасць паміж схемай працэсу і яго характарыстыкай.</p> <table border="1" data-bbox="336 80 1305 208"> <tbody> <tr> <td data-bbox="336 80 695 114">А) $\text{HS}^- \longrightarrow \text{SO}_4^{2-}$</td> <td data-bbox="711 80 1305 114">1) аднаўленне</td> </tr> <tr> <td data-bbox="336 114 695 147">Б) $\text{CrO}_4^{2-} \longrightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$</td> <td data-bbox="711 114 1305 147">2) акісленне</td> </tr> <tr> <td data-bbox="336 147 695 181">В) $\text{Fe}^{3+} \longrightarrow \text{Fe}^0$</td> <td data-bbox="711 147 1305 181">3) НЕакісляльна-аднаўленчы працэс</td> </tr> <tr> <td data-bbox="336 181 695 208">Г) $\text{CO}_3^{2-} \longrightarrow \text{CO}_2$</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>Адказ запішыце ў выглядзе спалучэння літар і лічбаў, захоўваючы алфавітную паслядоўнасць літар левага слупка, напрыклад: АЗБ2В2Г1.</p>	А) $\text{HS}^- \longrightarrow \text{SO}_4^{2-}$	1) аднаўленне	Б) $\text{CrO}_4^{2-} \longrightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$	2) акісленне	В) $\text{Fe}^{3+} \longrightarrow \text{Fe}^0$	3) НЕакісляльна-аднаўленчы працэс	Г) $\text{CO}_3^{2-} \longrightarrow \text{CO}_2$					
А) $\text{HS}^- \longrightarrow \text{SO}_4^{2-}$	1) аднаўленне												
Б) $\text{CrO}_4^{2-} \longrightarrow \text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$	2) акісленне												
В) $\text{Fe}^{3+} \longrightarrow \text{Fe}^0$	3) НЕакісляльна-аднаўленчы працэс												
Г) $\text{CO}_3^{2-} \longrightarrow \text{CO}_2$													
В12	<p>Устанавіце адпаведнасць паміж зыходнымі рэчывамі і тыпам хімічнай рэакцыі, якая працякае паміж імі.</p> <table border="1" data-bbox="384 320 1259 477"> <tbody> <tr> <td data-bbox="384 320 879 353">А) $\text{MgCO}_3 + \text{H}_2\text{O} + \text{CO}_2 \longrightarrow$</td> <td data-bbox="895 320 1259 353">1) абмену</td> </tr> <tr> <td data-bbox="384 353 879 387">Б) $\text{Be} + \text{HBr} \longrightarrow$</td> <td data-bbox="895 353 1259 387">2) злучэння</td> </tr> <tr> <td data-bbox="384 387 879 421">В) $\text{Ba}(\text{NO}_3)_2 + \text{K}_2\text{SO}_4 \longrightarrow$</td> <td data-bbox="895 387 1259 421">3) раскладання</td> </tr> <tr> <td data-bbox="384 421 879 454">Г) $\text{NH}_4\text{Cl} + \text{AgF} \longrightarrow$</td> <td data-bbox="895 421 1259 454">4) замяшчэння</td> </tr> <tr> <td data-bbox="384 454 879 477">Д) $\text{HgO} \xrightarrow{t}$</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>Адказ запішыце ў выглядзе спалучэння літар і лічбаў, захоўваючы алфавітную паслядоўнасць літар левага слупка, напрыклад: А4Б4В1Г3Д2.</p>	А) $\text{MgCO}_3 + \text{H}_2\text{O} + \text{CO}_2 \longrightarrow$	1) абмену	Б) $\text{Be} + \text{HBr} \longrightarrow$	2) злучэння	В) $\text{Ba}(\text{NO}_3)_2 + \text{K}_2\text{SO}_4 \longrightarrow$	3) раскладання	Г) $\text{NH}_4\text{Cl} + \text{AgF} \longrightarrow$	4) замяшчэння	Д) $\text{HgO} \xrightarrow{t}$			
А) $\text{MgCO}_3 + \text{H}_2\text{O} + \text{CO}_2 \longrightarrow$	1) абмену												
Б) $\text{Be} + \text{HBr} \longrightarrow$	2) злучэння												
В) $\text{Ba}(\text{NO}_3)_2 + \text{K}_2\text{SO}_4 \longrightarrow$	3) раскладання												
Г) $\text{NH}_4\text{Cl} + \text{AgF} \longrightarrow$	4) замяшчэння												
Д) $\text{HgO} \xrightarrow{t}$													
В13	<p>Пры награванні металу А ружаватага колеру з лішкам жоўта-зялёнага газу Б са шчыльнасцю (н. у.) $3,17 \text{ г/дм}^3$ утвараецца соль В. Дабаўленне шчолачы да раствора солі В прыводзіць да вылучэння блакітнага асадку Г, які пры награванні ператвараецца ў рэчыва чорнага колеру Д. Пасля награвання Д з вадародам утвараецца метал А. Устанавіце адпаведнасць паміж рэчывам, абазначаным літарай, і яго малярнай масай (г/моль).</p> <table border="1" data-bbox="437 685 1206 869"> <tbody> <tr> <td data-bbox="437 685 836 719">А</td> <td data-bbox="855 685 1206 719">1) 135</td> </tr> <tr> <td data-bbox="437 719 836 752">Б</td> <td data-bbox="855 719 1206 752">2) 98</td> </tr> <tr> <td data-bbox="437 752 836 786">В</td> <td data-bbox="855 752 1206 786">3) 80</td> </tr> <tr> <td data-bbox="437 786 836 819">Г</td> <td data-bbox="855 786 1206 819">4) 71</td> </tr> <tr> <td data-bbox="437 819 836 853">Д</td> <td data-bbox="855 819 1206 853">5) 64</td> </tr> <tr> <td></td> <td data-bbox="855 853 1206 887">6) 28</td> </tr> </tbody> </table> <p>Адказ запішыце ў выглядзе спалучэння літар і лічбаў, захоўваючы алфавітную паслядоўнасць літар левага слупка, напрыклад: А2Б1В4Г3Д5.</p>	А	1) 135	Б	2) 98	В	3) 80	Г	4) 71	Д	5) 64		6) 28
А	1) 135												
Б	2) 98												
В	3) 80												
Г	4) 71												
Д	5) 64												
	6) 28												
В14	<p>Выберыце сцверджанні, якія правільна характарызуюць крэмній.</p> <table border="1" data-bbox="437 981 1206 1171"> <tbody> <tr> <td data-bbox="437 981 469 1014">1</td> <td data-bbox="469 981 1206 1014">з'яўляецца паўправадніком</td> </tr> <tr> <td data-bbox="437 1014 469 1048">2</td> <td data-bbox="469 1014 1206 1048">сустракаецца ў прыродзе толькі ў выглядзе простага рэчыва</td> </tr> <tr> <td data-bbox="437 1048 469 1081">3</td> <td data-bbox="469 1048 1206 1081">простае рэчыва мае немалекулярную будову</td> </tr> <tr> <td data-bbox="437 1081 469 1115">4</td> <td data-bbox="469 1081 1206 1115">добра раствараецца ў вадзе пры 20°C</td> </tr> <tr> <td data-bbox="437 1115 469 1149">5</td> <td data-bbox="469 1115 1206 1149">масавая доля ў кварцы састаўляе 35 %</td> </tr> <tr> <td data-bbox="437 1149 469 1171">6</td> <td data-bbox="469 1149 1206 1171">рэагуе як з металамі, так і з неметаламі</td> </tr> </tbody> </table> <p>Адказ запішыце лічбамі (парадак запісу лічбаў не мае значэння), напрыклад: 246.</p>	1	з'яўляецца паўправадніком	2	сустракаецца ў прыродзе толькі ў выглядзе простага рэчыва	3	простае рэчыва мае немалекулярную будову	4	добра раствараецца ў вадзе пры 20°C	5	масавая доля ў кварцы састаўляе 35 %	6	рэагуе як з металамі, так і з неметаламі
1	з'яўляецца паўправадніком												
2	сустракаецца ў прыродзе толькі ў выглядзе простага рэчыва												
3	простае рэчыва мае немалекулярную будову												
4	добра раствараецца ў вадзе пры 20°C												
5	масавая доля ў кварцы састаўляе 35 %												
6	рэагуе як з металамі, так і з неметаламі												
В15	<p>Устанавіце адпаведнасць паміж назвай рэчыва і тыпам мінеральных угнаенняў.</p> <table border="1" data-bbox="453 1249 1190 1373"> <tbody> <tr> <td data-bbox="453 1249 887 1283">А) прэцыпітат</td> <td data-bbox="903 1249 1190 1283">1) азотныя</td> </tr> <tr> <td data-bbox="453 1283 887 1317">Б) кальцыевая салетра</td> <td data-bbox="903 1283 1190 1317">2) фосфарныя</td> </tr> <tr> <td data-bbox="453 1317 887 1350">В) мачавіна</td> <td data-bbox="903 1317 1190 1350">3) калійныя</td> </tr> <tr> <td data-bbox="453 1350 887 1373">Г) паташ</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>Адказ запішыце ў выглядзе спалучэння літар і лічбаў, захоўваючы алфавітную паслядоўнасць літар левага слупка, напрыклад: А2Б1В3Г3.</p>	А) прэцыпітат	1) азотныя	Б) кальцыевая салетра	2) фосфарныя	В) мачавіна	3) калійныя	Г) паташ					
А) прэцыпітат	1) азотныя												
Б) кальцыевая салетра	2) фосфарныя												
В) мачавіна	3) калійныя												
Г) паташ													
В16	<p>Да сумесі масай $48,5 \text{ г}$, якая складаецца з аксіду і гідраксіду калію, дабавілі дастатковую для працякання рэакцыі колькасць вады. У выніку рэакцыі маса сумесі павялічылася на $4,5 \text{ г}$. Разлічыце масу (г) гідраксіду калію ў зыходнай сумесі.</p>												
В17	<p>Згаранне чырвонага фосфару працякае па тэрмахімічным ураўненні: $4\text{P}(\text{цв}) + 5\text{O}_2(\text{г}) = 2\text{P}_2\text{O}_5(\text{цв}) + Q$. У выніку згарання фосфару масай $148,8 \text{ г}$ вылучылася цеплата колькасцю $84,48 \text{ кДж}$. Знайдзіце, чаму роўны цеплавы эфект (кДж) утварэння аксіду фосфару(V) у адзначанай тэрмахімічнай рэакцыі.</p>												
В18	<p>У працэсе прыгатавання мучных вырабаў выкарыстоўваюць пітную соду, якую «гасяць» сталовым воцатам (водны раствор з масавай доляй воцатнай кіслаты 9 %). Разлічыце аб'ём (см³) воцату ($\rho(\text{р-ру}) = 1,01 \text{ г/см}^3$), які неабходны, каб «пагасіць» соду масай $17,64 \text{ г}$.</p>												
В19	<p>Кісларод, які ўтварыўся ў выніку няпоўнага раскладання перманганату калію масай $126,4 \text{ г}$, прарэагаваў з магніем масай $15,36 \text{ г}$. Разлічыце, з якім выходам (%) працякала рэакцыя раскладання перманганату калію.</p>												
В20	<p>Сумесь газаў аб'ёмам (н. у.) 750 дм^3, якая складаецца з серавадароду і кіслароду, падпалілі. Пасля поўнага завяршэння рэакцыі ўтварыліся толькі сера і вада, а аб'ём (н. у.) газу стаў роўным 300 дм^3. Вылічыце аб'ёмную долю (%) кіслароду ў зыходнай сумесі.</p>												
В21	<p>Для абеззаражвання раслін выкарыстоўваюць раствор сульфату медзі(II). Разлічыце малярную канцэнтрацыю (моль/дм³) сульфату медзі(II) у яго водным раствору аб'ёмам 60 см^3, які быў атрыманы растварэннем у вадзе 45 г меднага купарвасу.</p>												
В22	<p>Да ўзору галіту масай $30,42 \text{ г}$ (на прымесі не звяртаць увагу) прыбавілі лішак канцэнтраванай сернай кіслаты. Атрыманы з выходам 80 % хлоравадарод паглынулі растворам нітрату серабра(I) масай 320 г ($w(\text{солі}) = 34 \%$). Вызначце масу (г) асадку, які атрымалі пасля поўнага завяршэння рэакцыі.</p>												